

تفسیر اثنی عشری جلد ۱۰

مؤلف
حسین بن احمد الحسینی الشاہ عبدالعظیمی

تطبیق و بازخوانی
فاطمہ محمدی

فهرست

مقدمه	۵
سوره بیست و هفتم «سوره نمل»	۹
سوره بیست و هشتم «سوره قصص»	۸۹
سوره بیست و نهم «سوره عنکبوت»	۱۷۵
سوره سی ام «سوره روم»	۲۳۵
سوره سی و یکم «سوره لقمان»	۲۸۷
سوره سی و دوم «سوره سجده»	۳۲۵
سوره سی و سوم «سوره احزاب»	۳۴۹
سوره سی و چهارم «سوره سبا»	۴۳۵

مقدمه

تفسیر اثنی عشری اثر سید حسین (۱۳۱۸ - ۱۳۸۴ ق) فرزند حاج آقا احمد حسینی شاه عبدالعظیمی معروف به اثنی عشری.

تفسیر مورد بحث در چهارده مجلد به زبان فارسی و شیوه کلامی و استدلالی شامل تمامی قرآن کریم است. مؤلف در مقدمه خویش می‌نویسد که اصل این تفسیر بر چهار اصطلاح استوار است که قبل از آغاز لازم است با معنی آنها آشنا شد: تنزیل، تأویل، ترجمه و تفسیر.

کتاب با پیش درآمدی در باب مقدمات تفسیر مانند تعریف تفسیر، تأویل و ترجمه و فرق میان آنها، و بحث‌های روائی از قبیل، تمسک به قرآن، حاملین علم آن، منع تفسیر به رأی، سبب نزول، کیفیت نزول و اقسام آن، اعجاز قرآن، اسامی آن، ثواب قرائت، آداب قرائت و نوآوری در مطالب اعتقادی نسبت به قرآن از قبیل، قراء سبعه، عدد آیات و... شروع می‌گردد و سپس به تفسیر می‌پردازد.

مؤلف در این اثر پس از ذکر آیه به صورت شبه جمله یا جمله کامل آیه را به فارسی ترجمه نموده سپس آن را مبسوطاً معنی و تفسیر می‌کند و همچنین به شرح فصاحت و بلاغت و اعجاز آیه از نظر ادبی و جهات دیگر نیز توجه دارد و همچنین از نظر فلسفی و عرفانی و کلامی و فقهی نیز به آیات می‌نگرد. در آغاز تفسیر هر سوره، نام‌ها و ثواب قرائت سوره و خواص آن را یاد می‌کند و پس از ذکر ۵ آیه آن را به شیوه مرجی تفسیر می‌کند.

منابع او اکثراً مأخذ شیعی است. مانند تفسیر مجمع البیان، تفسیر منهج الصادقین، تفسیر برهان، تفسیر صافی، تفسیر نورالثقلین، کتب اربعه، بحار الانوار، وسائل الشیعه و سایر کتب حدیث. مفسر محترم در تألیف اثر خود بر مصادر تفسیری و روایی مختلفی اعتماد داشته که برخی از آنها از این قبیلند: در تفاسیر: تبیان، مجمع البیان، برهان، نور الثقلین، صافی، منهج الصادقین، روح الجنان، عیاشی و قمی و از منابع روائی: کافی، نهج البلاغه، بحار الانوار، عیون اخبار الرضا، معانی الاخبار، الغدير و برخی منابع روایی اهل سنت.

روش چینی مطالب بدین گونه است که در آغاز سوره، اطلاعات کلی درباره آن را ارائه می‌دهد که عبارتند از: مکی، مدنی بودن، نام سوره و ترجیح آن نسبت به نام‌های دیگر، تعداد آیات، کلمات حروف، ترتیب نزول، فضیلت و ثواب تلاوت آن.

تحقیقاتی درباره مفاهیم و معارف قرآنی دارد که گاه جنبه خطابی یا ادبی دارد و گاه با زبان علمی و فلسفی بیان می‌شود. پس از قرآن در فهم آیات از اخبار و احادیث خصوصاً اخبار اهل البيت (ع) بدون ذکر

سند و راوی حدیث استفاده می‌کند نقد و ارزیابی اقوال و طرح دیدگاه‌های تفسیری و کلامی کمتر به چشم می‌خورد.

مفسر در سیر معمولی خود (ذکر آیه، ترجمه، تفسیر کلمات و آیات، نقل روایات و نقل اقوال تفسیری) تفسیر آیه را به شکل تحلیلی در معنای آیه بیان می‌دارد، بدون اینکه متعرض بحث‌های مفصل لغوی و قرآنی گردد. در این باب به تدبیر در قرآن و یافتن دعوت قرآنی و توجه به هدایت آن، اهتمام می‌ورزد.

مباحث عقایدی را نیز بدون مطرح کردن اختلافات و دلایل آن در حد بیان آیه، دنبال می‌کند. در این مباحث، دیدگاه شیعه دوازده امامی را در باب امامت، عصمت، صفات خداوند، جبر و اختیار و رؤیت خداوند، بدون خارج شدن از دایره تفسیر، و با استشهادهای روایات ائمه علیهم السلام، بیان می‌دارد. روش وی در مباحث فقهی نیز گذرا و در حد بیان احکام آیات است و به استدلال اقوال و دیدگاه‌های مختلف نمی‌پردازد بلکه به بیان تفسیری آیه، سبب نزول و روایات منقول از ائمه «علیهم السلام» در حکم فقهی آن، اکتفا می‌نماید.

ایشان مطالب خود را در قالب تعابیری چون، فوائد، تنبیه، تبصره، تحقیق، تنظیم و خاتمه بیان می‌دارد.

مترجمات: جلد ۱. سوره‌های فاتحه، بقره، جلد ۲. سوره‌های آل عمران، نسا، جلد ۳. سوره‌های مائده، انعام، جلد ۴. سوره‌های اعراف، انفال، جلد ۵. سوره‌های توبه، یونس، جلد ۶. سوره‌های هود، یوسف، رعد، جلد ۷. سوره‌های ابراهیم، حجر، نحل، اسراء، جلد ۸. سوره‌های کهف، مریم، طه، انبیا، جلد ۹. سوره‌های حج، مومنون، نور، فرقان، شعراء، جلد ۱۰. سوره‌های نمل، قصص، عنکبوت، روم، لقمان، سجده، احزاب، سبأ، جلد ۱۱. سوره‌های فاطر، یس، صافات، ص، زمر، غافر، فصلت، شوری، زخرف، جلد ۱۲. سوره‌های الدخان، جاثیه، احقاف، محمد، فتح، حجرات، ق، ذاریات، طور، نجم، قمر، الرحمن، الواقعة، جلد ۱۳. سوره‌های الحديد، مجادله، حشر، ممتحنه، صف، جمعه، منافقون، تعابین، طلاق، تحریم، ملک، قلم، حاقه، معارج، نوح، جن، مزل، مدثر، قیامت، انسان، المرسلات، جلد ۱۴. سوره‌های نبأ، نازعات، عبس، تکوین، انفطار، مطففین، انشقاق، بروج، طارق، اعلی، غاشیه، فجر، بلد، شمس، لیل، صبحی، شرح، تیتن، علق، قدر، بینه، زلزله، عادیات، قارعه، تکاثر، عصر، همزه، فیل، قریش، ماعون، کوثر، کافرون، نصر، مسد، اخلاص، فلق، الناس.